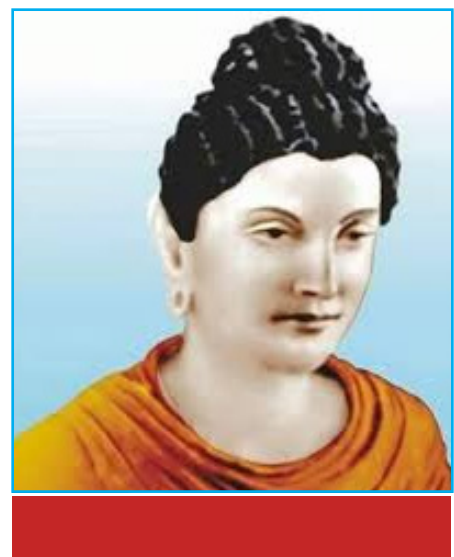

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”

<https://www.facebook.com/profile.php?id=161037521061610>

“Equality and Justice”

स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

ਪਟਿਆਲਾ

PATIALA

On line paper

04 ਨਵੰਬਰ 2025 ਮੰਗਲਵਾਰ “ਰੋਜ਼ਾਨਾ” ਦੋਥਾ ਸਾਲ

w.e.f. 15 August 2022

ਪਟਿਆਲਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ- ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ | whatsapp. 91-94636-01616 | email. hardipchumber57@gmail.com | ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ

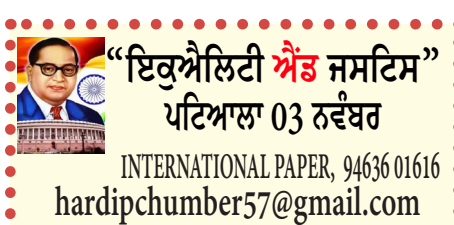
(Google pay 91-9463601616 HARDIP SINGH STATE BANK OF INDIA ACCT NO-10566643658 . IFSC- SBIN0050773

ਸੈਨੇਟ ਮਸਲਾ: ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਏਗੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਮਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਨੂੰ 52 ਦੌੜਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ

ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ: ਮਾਨ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸੈਨੇਟ ਭੰਗ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਨੇਟੀਵਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇਟੀਵਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀਡੀਓ ਸੁਨੇਹਾ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸੈਨੇਟ ਭੰਗ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੇਟੀਵਿਕੇਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ

ਕੋਰਟ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੇਟੀਵਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਰਿਆਣਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੇ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਡਬਲ ਇੰਜਣ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ

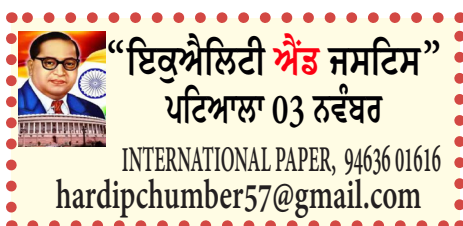
ਪੰਚਕੂਲਾ, ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਤੇ ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜ ਪੀ ਯੂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 170 ਕਾਲਜ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ

ਕਰ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਖੜਾ ਬਿਆਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਇਆ ਤੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਹੋਸਟਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਡੱਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇਗੀ।

ਇੱਥੇ ਆਈਸੀਸੀ ਮਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਨੂੰ 52 ਦੌੜਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਟੀਮ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਖਿਤਾਬੀ ਜਿੱਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ 50 ਓਵਰਾਂ ਵਿਚ ਸੱਤ ਵਿਕਟਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ 298 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ 45.3 ਓਵਰਾਂ ਵਿਚ 246 ਦੌੜਾਂ 'ਤੇ ਆਉਟ ਹੋ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਦੀਪਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਗੇਂਦਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਪੰਜ ਵਿਕਟਾਂ ਲਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ੈਫਾਲੀ ਵਰਮਾ ਨੇ ਵੀ ਅਹਿਮ ਵਿਕਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ

ਗੇਂਦਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਸ਼ੈਫਾਲੀ ਵਰਮਾ 'ਪਲੇਅਰ ਆਫ ਦਿ ਫਾਈਨਲ' ਚੁਣੀ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਹ ਓਵਰਾਂ ਵਿਚ ਸੱਤ ਵਿਕਟਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ 298 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਈ 299 ਦੌੜਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਖਿਤਾਬ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਮੀਂਹ

ਕਾਰਨ ਮੈਚ ਲਗਪਗ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਓਵਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼ੈਫਾਲੀ ਵਰਮਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 87 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਸਮੂਹੀ ਮੰਧਾਨਾ (45) ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਿਕਟ ਲਈ 104 ਦੌੜਾਂ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕੀਤੀ। ਕਪਤਾਨ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (20) ਵੀ ਵੱਡਾ ਸਕੋਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੀ। ਦੀਪਤੀ ਸ਼ਰਮਾ (58) ਅਤੇ ਰਿਚਾ ਘੋਸ਼

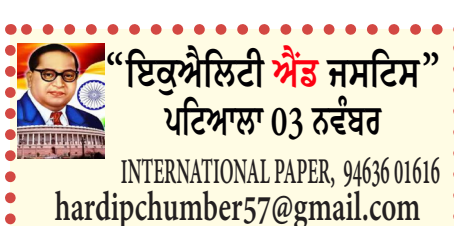
(24 ਗੇਂਦਾਂ 'ਤੇ 34) ਨੇ ਛੇਵੀਂ ਵਿਕਟ ਲਈ 47 ਦੌੜਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਸਕੋਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਦੀਪਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ 20 ਵਿਕਟਾਂ ਅਤੇ 200 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਉੱਤਰੀ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਕਪਤਾਨ ਲੌਰਾ ਵੇਲਵਾਰਟ ਨੇ 101 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਟੀਮ ਨੂੰ ਖਿਤਾਬ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਦੀਪਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਗੇਂਦ 'ਤੇ ਅਮਨਜੋਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੈਚ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਵੇਲਵਾਰਟ ਇੱਕ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਡਟੀ ਰਹੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਾਥ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਰਤ ਲਈ ਦੀਪਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪੰਜ, ਸ਼ੈਫਾਲੀ ਵਰਮਾ ਨੇ ਦੋ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਚਰਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਕਟ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਇੰਨਕਾਊਟਰ ਜਿਸ ਦਾ 32ਸਾਲਾ ਬਾਅਦ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਿਆ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ

'84 ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਵੀ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਣ

ਤਰਨਤਾਰਨ : ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ 1992 ਵਿਚ ਇਕ ਅਪਣੇ ਹੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੱਖਣ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਇੰਨਕਾਊਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦਾ 32ਸਾਲਾ ਬਾਅਦ

ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਿਆ। ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਿਟਾਇਰਡ ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪਣੇ ਹੀ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਅਪਣਾ ਦਰਦ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ '84 ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਵੀ ਨਾ ਮਿਲਣਾ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਵਾਲਾ ਕਿ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਫ਼ਖ਼ਰ-ਏ-ਕੌਮ'

ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਜ ਆਨਲਾਈਨ ਜੂਏ ਤੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਈ-ਸਪੋਰਟਸ ਗੇਮਾਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਆਨਲਾਈਨ ਜੂਏ ਅਤੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਵਾਉਣ

ਵਾਲੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ। ਜਸਟਿਸ ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਿਰਾਗ ਗੁਪਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਭਲਕੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ

ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਲੰਬਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਨਲਾਈਨ ਗੇਮਿੰਗ ਐਪਸ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 2,000 ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ

ਅਤੇ ਜੂਏਬਾਜ਼ੀ ਐਪਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਅਕਾਊਂਟੇਬਿਲਿਟੀ ਐਂਡ ਸਿਸਟੇਮਿਕ ਚੈਂਜ ਅਤੇ ਸ਼ੌਰਿਆ ਤਿਵਾੜੀ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜੂਏਬਾਜ਼ੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਪਸ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਲਾਪਤਾ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਰਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ 4 ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਟੈਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 03 ਨਵੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਆ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਟੈਚ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈਓ, ਐਸਐਚਓ ਟਿੱਬਾ, ਐਸਐਚਓ ਸਾਈਬਰ ਸੈੱਲ ਅਤੇ ਏਸੀਪੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਰਬੀ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਇੱਕ

ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਅਟੈਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ

ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ, 6 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ

₹60,000 ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦੇ 3 ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 03 ਨਵੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਲੇਮ ਟਾਬਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (PSP-CL) ਦੇ ਤਿੰਨ ਆਉਟਸੋਰਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ₹60,000 ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਾਈਨਮੈਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਾਈਨਮੈਨ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨੇਡਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੰਜੀਵ ਬੱਸੀ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਹਾਈ-ਟੈਂਸ਼ਨ 11

ਕੇਵੀ ਫੀਡਰ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ₹60,000 ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ, ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ‘ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ (ਆਈਪੀਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 316(5), 318(2) ਅਤੇ 61(2) ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਿਆਨਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸਾ, 50 ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਟਰੱਕ, 14 ਦੀ ਮੌਤ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 03 ਨਵੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਨਵੰਬਰ 3, 2025
ਅੱਜ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 14 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਇਕ

ਬੇਕਾਬੂ ਡੰਪਰ ਨੇ 10 ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ 14 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਬੇਕਾਬੂ ਡੰਪਰ ਨੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 50 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਹੋਰ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਕਾਬੂ ਡੰਪਰ ਨੇ ਪਲਟ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਬੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਹਰਮਾੜਾ ਥਾਣਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਹਾਮੰਡੀ ਰੋਡ ਉੱਤੇ ਵਾਪਰੀ। ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮਾਰਗ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡੰਪਰ ਨੇ 10 ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 10 ਵਾਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਅਤੇ ਬਾਈਕ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਨੂੰ ਐਸਐਮਐਸ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 03 ਨਵੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੀ ਕਪਤਾਨ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਨਾਮ ਇੱਕ ਮਾਹਿਰ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੋਗਾ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਖਿਡਾਰਨ ਹੁਣ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਭਾਰਤੀ ਕਪਤਾਨ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬੀਸੀਸੀਆਈ ਤੋਂ

ਕਿੰਨੀ ਤਨਖਾਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਹੋਰ ਵਧਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ BCCI ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇਵਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ (pay equality) ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਖੇਡਣ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ BCCI ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਟੇਨਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਵਧੇਗੀ। ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

BCCI ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਰਾਰ ਤਹਿਤ (Central Contract) ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਤਹਿਤ ‘ਗਰੇਡ ਏ’ ਦੀ ਖਿਡਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਗਰੇਡ ਤਹਿਤ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ BCCI ਤੋਂ ਸਾਲਾਨਾ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਰਿਟੇਨਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਿਟੇਨਰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਾਲਾਨਾ ਰਕਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਕਪਤਾਨ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਟੈਸਟ ਮੈਚ (Test match) ਪ੍ਰਤੀ ਮੈਚ ਲਗਪਗ 15 ਲੱਖ

ਰੁਪਏ, ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਮੈਚ (ODI match) ਲਈ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਟੀ-20 ਮੈਚ (T20I match) 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ ਤੇ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਵਲੋਂ ‘ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਪਟਿਆਲਾ ਆਮਦ’ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਆਯੋਜਿਤ

ਪ੍ਰਤੀਭਾਸ਼ਾਲੀ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 03 ਨਵੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਪਟਿਆਲਾ () ਵਿਦਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਲਾਈ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ—ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ ਅਤੇ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇਮਰਾਜ ਭੱਟੀ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰੀ ਗੇਟ ਗਾਂਧੀ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਪਟਿਆਲਾ ਆਮਦ ਦਿਵਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਰਮਪਿਤ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ—ਵੱਖ ਅਹਿਮ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਰਿਟਾ: ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ., ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪਰੇਚਾ, ਰੇਹਿਤ

ਹੰਸ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਵਿਨੋ ਪਰੇਚਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਾਲਮੀਕਿ ਧਰਮ ਸਭਾ, ਸ਼ਾਰਦਾ ਦੇਵੀ ਰਿਟਾ. ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਬੰਧੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਬੰਧੀ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੇਮ ਰਾਜ ਭੱਟੀ ਅਤੇ

ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 29 ਅਕਤੂਬਰ 1951 ਪਹਿਲੀਵਾਰ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਚੋਣ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਆਰਿਆ ਸਮਾਜ ਵਿਖੇ ਆਏ ਸਨ। ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਕਰਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ

ਨਿਆ, ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਸਾਖਰਤਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ, ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸੋਚ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਤ—ਪਾਤ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਚੌਹਾਨ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੱਟੂ, ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਧਾਰੀਵਾਲ, ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ੈਲੀ, ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੀਲਮ, ਸੁਖਚੈਨ ਕੌਰ, ਨਿਰੂਪਮ ਬਾਤਿਸ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਮਨਜੋਤ, ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਹਿਦਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ, ਡਿੱਪਲ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ 03 ਨਵੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

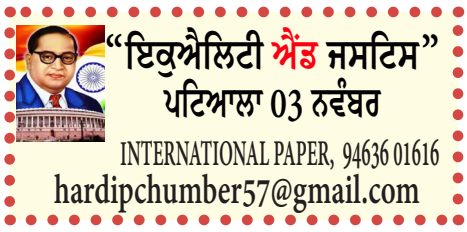
ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਮੋਰਚੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸ ਯੂਨੀਅਨ, ਹੈਡ ਆਫਿਸ ਜੁਆਇੰਟ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ, ਇੰਮਪਲਾਈਜ਼ ਸੰਘਰਸ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਪਾਵਰਕਾਮ/ਟਰਾਂਸਕੋ, ਪੰਜਾਬ, ਗਰਿੰਡ ਸਥ ਸਟੇਸ਼ਨ ਟੈਕਨੀਕਲ ਅਤੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਇੰਮਪਲਾਈਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ,ਪੰਜਾਬ (ਭਾਰਤਵਾਜ), ਪੀਐਸਈਬੀ ਅਕਾਊਟਸ ਆਡਿਟ ਅਤੇ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਐਸ਼ੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਭਾਰਤੀ ਮਜਦੂਰ ਸੰਘ ਅਤੇ ਪੀਟੀਐਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ

ਸਾਮਿਲ ਹਨ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਜੂਨੀਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਐਸ਼ੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿੱਲ 2025 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਰਕਲ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ

ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਮੰਗਾਂ ਨਾ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਮਿਤੀ 8.11.2025 ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੱਜ ਦੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਸਰਵ ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੈਂਥ, ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ, ਇੰਜ: ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,ਇੰਜ: ਪੀਰਤਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਜ: ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੱਜੂਮਾਜਰਾ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਡਕੌਦਾ, ਮੰਗਤ ਸਿੰਘ, ਇੰਜ: ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੇਲਵੀ, ਜਗਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਚੰਚਲ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਲਤਾਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੰਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਪੂਬੀ ਨਿਭਾਈ ਗਈ।

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤੁਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਲਾਹ

26 ਅਕਤੂਬਰ 1938 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵੰਹਦ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਡਾ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਿਲ ‘ਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ: ਅੰਬੇਡਕਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਉਸ ਵਫ਼ਦ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਡਾ: ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਵੀ

ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਡਾ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਡਾਕਟਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਚਮਕ ਸੀ। ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨਕੁਨ ਸ਼ਬਦ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਸਨ।

ਡਾ: ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ-

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਾਂਗਾ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਚੋਣਾਂ ਹੋਏ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ 20 ਸੀਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 7 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲ ਸਕੀਆਂ। ਅਸੀਂ 13 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਏਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ ਮੁੰਬਈ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਹੈ।

ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੱਲਾਂ ਹਨ।

ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਏ? ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਥੇ ਆਜ਼ਾਦ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦਫ਼ਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਦਦ ਮੰਗਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਿਵੇਂ ਚਲਾਈਏ? ਪੈਸੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿਆਸਤ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵੰਹਦ ਨਾਲ ਕੀ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ

ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੁਆਰਥੀ, ਮਿੱਠੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਕੰਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਭਾਈ ਜੈਵੰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੁਕਸ ਹੈ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਰਦਾਸ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਵੀ ਹਨ. ਹਰਦਾਸ ਨੇ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਾਟਿਲ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹਾਂ, ਮੈਂਡਕੀ ਸੁੱਜ ਕੇ ਵੀ ਬੈਲ ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਆਸਤ ਸਾਡੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਅੰਦੋਲਨ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਚੀ। ਅੱਜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਹੁਮਤ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਮਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਵਧਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੈਵੰਤ ਬਾਰੇ ਇੰਨੀ ਝਿਜਕ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਉਹ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਿਹਤਰ ਕੰਮ ਕਰੇ ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਹਟਾ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਜ਼ਾਦ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਬੱਚਾ ਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਡਾ: ਖਰੇ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਸਮਝੌਤਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ- “ਇਹ ਲੋਕ (ਅਫ਼ੂਤ) ਅਗਿਆਨੀ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਲਾਲਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਅਫ਼ੂਤ ਮੰਤਰੀ ਲੈ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਲੈ ਗਿਆ? ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਲਾਲਸਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।”

ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੀ ਅਗਨੀਭੇਜ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ? ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਗਾਂਧੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ? ਲੜਨਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲੜਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਨੁਯਾਈ ਹਾਂ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਤਾਨਸ਼ਾਹ ਹਾਂ।

ਸਾਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਈਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰ ਲਿਆਓ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰੋ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਤ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।

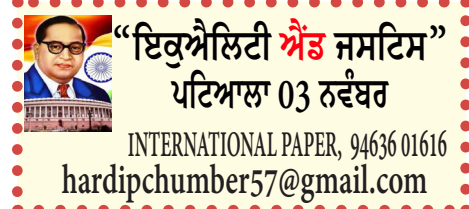
ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਂਹ ‘ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪੈਦਾ ਕਰੀਏ। ਡਾ: ਖਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੱਥਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ

ਹੇਠਾਂ ਦੱਬਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਨਾ ਰੱਖੋ। ਦੇ-ਪੰਜ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਬੈਂਕ ‘ਚ ਪੈਸੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ। ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੋ। (ਇਹ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ) ਦਫ਼ਤਰ ਲਈ ਮਕਾਨ ਲੈ ਲਓ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਦਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸੇ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਫਿਰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬੇਰਾਰ ਲਈ ਦੇ ਪੰਨੇ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇਗਾ। ਫਿਲਹਾਲ, ਇੱਕ ਤੁਰੰਤ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੋ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣਗੇ। ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੇ ਜੋ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ, ਸਿਰਫ਼ ਵਧੀਆ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੋ. ਵਿਅਕਤੀ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਾਸਟਰ ਕਲਾਸ: ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੰਖੇਪ

ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੁਆਰਾ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1938 ਨੂੰ

ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਤਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਬਾਹਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਟਿਕਾਊ ਅੰਦੋਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਲੂਪ੍ਰਿੰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਮੁੱਖ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

* ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ: 20 ਵਿੱਚੋਂ 7 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣਾ ਇੱਕ ਖੇਪਲੀ ਜਿੱਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣਤਾ ਕਾਰਨ ਬੇਅਸਰ ਰਹੀ।

* ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਥੰਮ੍ਹ: ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਤਿੰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ: ਸੰਗਠਨ (ਭੌਤਿਕ ਦਫ਼ਤਰ, ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਾਧਾ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ), ਵਿੱਤ (ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਫੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ), ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ (ਨਿੱਜੀ ਟਕਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣਾ, ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਸਮਰਥਨ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਟੱਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ)।

* ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ: ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਮੂਹ ਇਕੱਲੇ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। “ਇੱਕ ਡੱਡੂ ਬਲਦ ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋਣ ਲਈ ਫੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ” ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਣਨੀਤਕ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

* ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਠੋਸ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਉਣ, ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ, ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ, ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ‘ਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਲਈ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਮੈਪਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਸਬਕ ਅੱਜ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ: ਸੱਚੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਅਤੇ ਸਮਰਪਿਤ

ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮ ਕੀ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਲਈ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕਾਬਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਮਤਭੇਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਪਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਓ, ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਭੇਜੋ। ਉਸ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੱਸ ਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕਿੰਨੇ ਵੋਟਰ ਹਨ? ਆਮ ਵੋਟਰ ਕਿੰਨੇ ਹਨ, ਕਿੱਥੇ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ, ਕਿੱਥੇ ਚੋਣ ਲੜਨੀ ਹੈ ਆਦਿ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜੋ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਹੋ ਸਕੇ।

.....

ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ।

1. ਜਾਣ-ਪਛਾਣ: ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ

26 ਅਕਤੂਬਰ, 1938 ਨੂੰ, ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਫ਼ਦ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਸਫਲਤਾ ਉਸਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਾਕਤ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਗਠਨ, ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ‘ਤੇ ਪੂਰੀ ਮੁਹਾਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਬਾਹਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਅਸੰਭਵ ਸੁਪਨਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਸਬਕਾਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

2. ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੱਸਿਆ: ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਕਿਉਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਫ਼ਦ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ 20 ਵਿੱਚੋਂ 7 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਾਰਟੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਿਆਂ ‘ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸੀ:

* ਚੋਣ ਖੜੋਤ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਕੀ 13 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਬਲਕਿ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੇਢ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੀ। ਸਮੱਸਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਸੀ।

* ਏਕਤਾ ਦੀ ਘਾਟ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਇੱਕਜੁੱਟ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਘਾਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸੰਦੇਥਾਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ” ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਧਦੰਡ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

3. ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਥੰਮ੍ਹ
ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜੋਤ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਫੁੱਟ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਹਰੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਅ ਦੱਸਿਆ: ਇੱਕ ਸਫਲ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਥੰਮ੍ਹ।

3.1 ਥੰਮ੍ਹ 1: ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਲੀ, ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਕੱਢਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਫਦ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਮੋਰਚੇ ‘ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ: “ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਉਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ... ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।”

ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

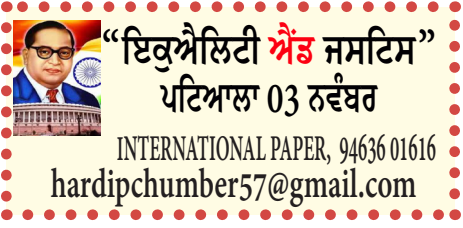
* ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ: ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਮੈਂਬਰ ਭਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

* ਭੌਤਿਕ ਮੌਜੂਦਗੀ: ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਂਦਰੀ ਦਫਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

* ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ: ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੁਣਨ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਫਰਜ਼ ਹੈ।

3.2 ਥੰਮ੍ਹ 2: ਵਿੱਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ
ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਿਵੇਂ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ?” ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਕੁਪ੍ਰਬੰਧ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ।

ਸਵ.ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਨਸਲਵਾਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਵਡ਼ਿੰਗ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ - ਮਾਨ

ਫਗਵਾੜਾ 3 ਨਵੰਬਰ (ਸ਼ਿਵ ਕੋੜਾ) ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵਡ਼ਿੰਗ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸਵ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਰੁੱਖ ਇਖਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਪੋਕਸ ਪਰਸਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਹਲਕਾ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰਨੂਰ ਸਿੰਘ ਹਰਜੀ ਮਾਨ ਨੇ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਤਲਖ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਾ ਵਡ਼ਿੰਗ ਸਵ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਾ ਵਡ਼ਿੰਗ ਨੂੰ ਨਸਲਵਾਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਦਾਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ

ਕਿ ਆਪ ਆਗੂ ਹਰਜੀ ਮਾਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਿਨੇਟ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸਵ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਾਣਜੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਵਡ਼ਿੰਗ ਦੀ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਜਿਮਨੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿਮ ਦੌਰਾਨ ਸਵ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ‘ਪੱਠੇ ਕੁਤਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਲਾ ਆਦਮੀ’ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ। ਹਰਜੀ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁੱਝ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਰਹਿਮ-ਕਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਚਪਨ ‘ਚ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਦਸਾਂ ਨੁਹਾਂ ਦੀ

ਹਿਦਾਇਤ

ਫੰਡਿੰਗ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਾ ਕਰੇ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਇੱਕਲੇ ਦਾਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਈ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਫੰਡਿੰਗ ਅਧਾਰ ਹੋਵੇ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ 2-5 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ।

ਦਾਨਾਂ ਦੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੋ।

ਸਾਰੇ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।

3.3 ਥੰਮ੍ਹ 3: ਅਟੱਲ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਲਈ, ਸਖ਼ਤ ਪਾਰਟੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਸਿਰਫ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ; ਇਹ ਧੜੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੀਮੈਂਟ ਸੀ।

1. ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣਾ: ਉਸਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਹਰਦਾਸ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ‘ਤੇ ਪਰਛਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

2. ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਸਮਰਥਨ: ਉਸਨੇ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕ (ਭਰਾ ਜੈਵੰਤ) ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3. ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ: ਉਸਦਾ ਨਿਯਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ: ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ: “ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।”

ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਰਗੀ ਵੱਡੀ ਤੇ ਉੱਚੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਟੀਆ ਤੇ ਨਸਲਵਾਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵਡ਼ਿੰਗ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਵੀ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਵੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰੇ ਰਹੇ ਪੁਰਾਣੇ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਇਹੋ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ? ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ?

4. ਕੇਂਦਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ: ਉਸਦਾ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ “ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ” ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ “ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ” ਦੱਸਿਆ, ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ।

4. ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਕਠੋਰ ਹਕੀਕਤ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਵਫਦ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅਭੁੱਲ ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ:

“ਭਾਵੇਂ ਡੱਡੂ ਫੁੱਲ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਬਲਦ ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।”

ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ, ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਮੂਹ

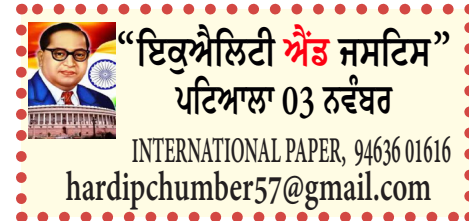
ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਾਲੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ:

“ਇਹ ਲੋਕ (ਅਛੂਤ) ਅਣਜਾਣ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਕੇ, ਤੁਸੀਂ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਲਾਲਚ/ਮਹਿਮਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।”

ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਉਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਰਣਨੀਤਕ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ:

- ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ: ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬਚਣ ਅਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗੀ ਲੱਭਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
- ਰਣਨੀਤਕ ਗੱਠਜੋੜ: ਸਫਲਤਾ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਸੀ; ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ: ਉਸਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਗੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ

ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਬਾਹਰੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ। ਪਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦੋ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ: ਪਹਿਲੀ. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੂਜੀ ਹੈ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਇੰਨੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਭੁੱਖਾ ਮਰਨ ਦੇ ਕਗਾਰ ‘ਤੇ ਹੈ। ਅੱਜ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟਾ ਵਰਗ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਉੱਚ ਵਰਗ

ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ? ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਸੋਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ‘ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ‘ਤੇ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਲ 150 ਤੋਂ 200 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਬਜ਼ੀ ਚਾਲੀ-ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਜਿਊਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟਾ ਵਰਗ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਉੱਚ ਵਰਗ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੰਡ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾ. ਖਰੇ ਵਰਗੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਾ।

5. ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ: ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਥਾਕਾ

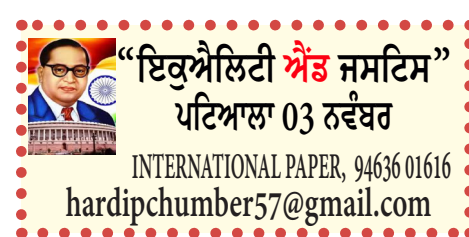
ਸਿਰਫ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ:

- ਇੱਕ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਓ: ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸੱਤ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰੋ।
- ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੋ: ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ।
- ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰੋ: ਇੱਕ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੋ, ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਲਓ, ਅਤੇ ਦਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰੋ।
- ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਚੁਣੋ: ਸਿਰਫ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਸਭ ਤੋਂ ਯੋਗ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਭਾਈ-ਭਤੀਜਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ।
- ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਓ: ਵੋਟਰ ਵੰਡ, ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਓ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰਣਨੀਤਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੋ।

6. ਸਿੱਟਾ: ਸਥਾਈ ਸਿਆਣਪ

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਝਿੜਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸੀ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਸੰਗਠਨ, ਵਿੱਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਰਟ ਰਣਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਲਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਅੱਜ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਬਕ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦਾ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼

ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਬਾਹਰੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ। ਪਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਦੋ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ: ਪਹਿਲੀ. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੂਜੀ ਹੈ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਇੰਨੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਭੁੱਖਾ ਮਰਨ ਦੇ ਕਗਾਰ ‘ਤੇ ਹੈ। ਅੱਜ ਇੱਕ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟਾ ਵਰਗ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਉੱਚ ਵਰਗ

ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ? ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਸੋਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ‘ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ‘ਤੇ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਲ 150 ਤੋਂ 200 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਬਜ਼ੀ ਚਾਲੀ-ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਦੱਸੋ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਜਿਊਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਛੋਟਾ ਵਰਗ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਹੈ। ਅਤੇ ਉੱਚ ਵਰਗ

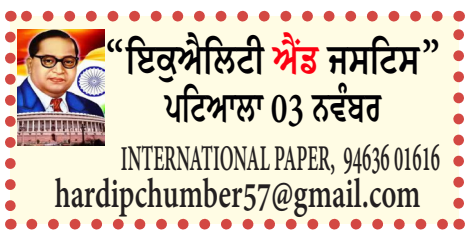

ਸੁਖਦੀਪ ਕੌਰ ਬਾਵਾ, ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਿਉਣ(ਬਠਿੰਡਾ), ਪੇਸ਼ਕਸ਼ - ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ ਕੇਟਗੁਰੂ

ਜਾਏਗੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕ ਹੀ ਲੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾ ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸਰਕਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋਏ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਾਸਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭੈਣ ਮਾਇਆਵਤੀ ਜੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਘਰ ਘਰ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰੋ--ਪ੍ਰਵੀਨ ਬੰਗਾ

ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਰਕਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਸ.ਸੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲ ਖੰਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਂਝਾ ਸੰਘਰਸ਼ੀਲ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਉਲੀਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਅੱਜ ਸਰਕਲ ਖੰਨਾ ਦੇ ਗੇਟ ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਰੇ ਸਾਥੀਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਘੋਰ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ । ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਗਰਿੱਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ,

ਕਲੋਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਈ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹਪ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੇਚਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾ ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਸਰਕਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਿੱਟ ਸਿਆਪਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ । ਬੁਲਾਰਿਆ ਨੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਿਰੋਧੀ ਫੰਡਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੱਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸਿਸਟਿਮ ਨੂੰ ਬਡਾਵਾ ਦੇਣਾ, ਮਹਿਗਾਈ ਭੱਤਾ ਰੋਕਣਾ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇ-ਵਜਾ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਕੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨਾ, ਗਰਿੱਡਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਸੇਫਟੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲ 2025 ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ

ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਿਰੋਧੀ ਵਗੈਰਾ ਮੰਗਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਚੇਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੰਨਾ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਧੀ ਚੰਦ , ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ । ਬੁਲਾਰਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੈਕੜੇ ਸਾਥੀਆ ਨੇ ਇਸ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ,ਰੇਹਿਤ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵੀਰ

ਸਿੰਘ, ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਭੜੀ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ । ਬੁਲਾਰੇ ਸਾਥੀਆ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਲੋਕ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਵੇ । ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਵੇਗੀ

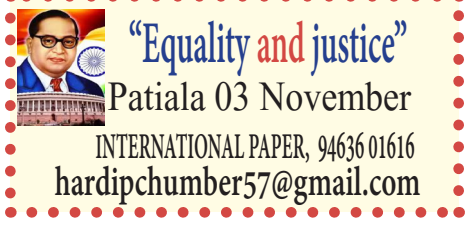
ਲੁਧਿਆਣਾ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲੂ))ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁਕਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਸਪਾ ਸੁਪਰੀਮੋ ਭੈਣ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆ ਵਤੀ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਥ ਪੱਧਰ ਦੇ ਜੱਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਬਸਪਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਤਹਿ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਿਲੇ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਜਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਜੱਸੀ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਟਾਰਗਟ ਪੂਰਾ ਕਰਨ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਲਗਾਇਆ ਅੱਖਾਂ, ਸ਼ੂਗਰ ਅਤੇ ਬੀ.ਪੀ. ਦਾ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੈਕਅੱਪ ਕੈਂਪ

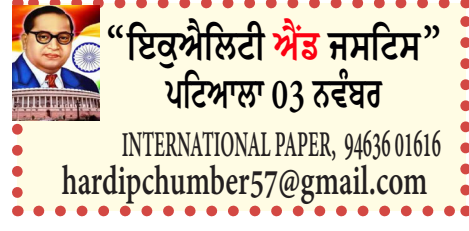
ਪਟਿਆਲਾ () ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਢੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਲੋਨੀ ਸਥਿਤ ਪਟਿਆਲਾ ਫਾਰਮੇਸੀ ਅਤੇ ਲੈਬ ਵਿਖੇ ਅੱਖਾਂ, ਸ਼ੂਗਰ ਅਤੇ ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਾ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੈਕਅੱਪ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਧਰਮਵੀਰ ਚਾਲੂਆ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਬਹੁ—ਗਿਣਤੀ ਵੱਖ—ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ

ਆਏ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਸ਼ੂਗਰ ਅਤੇ ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਆਦਿ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁਫ਼ਤ ਦਵਾਈਆਂ ਵੀ ਵੰਡੀਆ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੰਗ ਦਾ ਗਠਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਵਜੋਂ ਆਦਿ ਸਿੰਘ ਕੈਲੇ ਦੀ ਚੋਣ ਸਰਵ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਦਾ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਵੀ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂ ਆਦਿ ਸਿੰਘ ਕੈਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਮਾਨਵਤਾ ਹਿੱਤ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਨ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਸ਼ਵਿੰਦਰ ਕਲਿਆਣ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮੁੱਖ

ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੋਨੀ ਗਿੱਲ, ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਅਨਮੋਲ ਕਲਸੀ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਧੜਾ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਬਲਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਲਰ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮਾਣਾ, ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹੈਨਰਿਸਟ ਚੰਬਰ, ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ, ਮਹਿਕਦੀਪ ਕੌਰ, ਨਾਰਾਈਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੈਲੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਵਾਲੇ ਜਸਮੀਤ ਸਿੰਧੂ, ਸ਼ਿਵਮ, ਗਗਨ ਘੁਮੰਦ, ਮੁਕੁਲ, ਹਰਸ਼, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਦਿਪਾਂਸ਼ੂ, ਜਸ਼ਨ, ਮੁਦੀਤ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਜੇ, ਰੇਹਿਤ, ਜਸ਼ਹਰਨ, ਪਰਿਆਸ਼ੂ, ਦਿਪਾਂਸ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

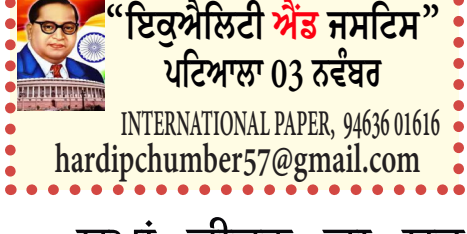
ਸੜੇਆ(ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲੂ))ਅੱਜ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈ ਕ ਟੀ ਸ਼ ਨ ਰ ਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਬਲਾਕ ਸੜੇਆ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾਕਟਰ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾਕਟਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੈਨ ਪੁਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੈਸ

ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਤਾ

ਸਮਾਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਤੇਹਫਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਵਾਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਰੁਕਦਾ ਨਹੀਂ — ਚਾਹੇ ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗਰੀਬ, ਸਭ ਲਈ ਇਸਦੀ ਚਾਲ ਇਕੋ ਜਿਹੀ

ਹੈ। ਸਮਾਂ ਹੀ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚਾਈਆਂ ਛੂਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾ ਕਹਾਵਤ ਹੈ — “ਸਮਾਂ ਸੋਨਾ ਹੈ” ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੋਨੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਨਾ

ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮਾਂ ਖੇਡਾਂ, ਆਲਸ ਜਾਂ ਬੇਮਤਲਬ ਗੱਲਾਂ ‘ਚ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਛਤਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ

- ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ
ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਿਉਣ (ਬਠਿੰਡਾ)
ਪੇਸ਼ਕਸ਼ - ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ
ਵਿੰਕੀ ਕੋਟਗੁਰੂ
ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ —
“ਸਮੇਂ ‘ਤੇ ਕੀਤਾ ਕੰਮ ਹੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ।”

Dr. Sandeep Ghand will begin his second innings as a lawyer.

They will also become a source of inspiration for those who are bored and sitting at home after retirement.

Mansa, November 2: These two lines are usually used by stage managers or any speaker to start their speech, “Those who sit and complain without fear, grow up with stones in their chests.” This proverb was proved absolutely true by Dr. Sandeep Ghand when he was given the registration certificate to become a lawyer by the Chairman of the Bar Council Punjab and Chandigarh, Shri Rakesh Gupta, today in the convocation organized by the Bar Council Punjab and Chandigarh. With this, Dr. Ghand can now practice law as a lawyer.

Bar Council Chairman Rakesh Kumar Gupta, while presenting the registration certificate to Dr. Ghand, openly praised his courage and determination. He said that at the age of 63 and after 35 years of government service, when

people usually rest after retirement, he has decided to serve the people in the field of law. This is an inspiration in itself for the youth.”

It is worth mentioning here that Dr. Sandeep Ghand is going to write a new chapter of his life even after retirement from Nehru Yuva Kendra Sangathan as an officer. Dr. Ghand's life has always been inspiring. Even during government service, he remained associated with education and to further improve the services of his department, he obtained a Master's degree in Social Work at the age of 50 and a Doctorate degree in Social Work in 2021.

Dr. Sandeep Ghand shared his success story and said that after completing his BA in college, my dream was to become a lawyer. Because af-

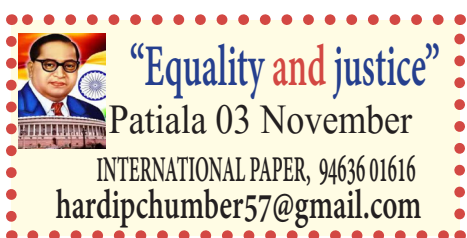
ter completing his tenth standard, I had been working part-time with a lawyer. But at that time, there were very few law colleges and due to the financial conditions of the family, I had to continue my studies in Faridkot. But after joining the job in 1988, the desire to wear a black coat remained in my mind.

Dr. Ghand said that he is lucky that God has given him the opportunity to play the second innings like a cricket batsman. But he is also worried that he will be able to serve the people like the first innings or not. But he has full confidence that with the grace and blessings of God and the cooperation of the friendly circle of Mansa/Bathinda, he will try to perform brilliantly in this innings as well.

Dr. Ghand's col-

leagues and friends congratulated him for his courage, spirit of service and dedication to continuous learning. Dr. Parminder Singh Shammi, former principal of Government Brijdra College, Vishwajit Singh, Gurvinder Singh Dhillon, Santokh Singh, Education Department, Faridkot, Advocate Suryakant, Faridkot, Harjinder Sharma, Advocate Naib Singh Sangha, Faridkot, Harinder Singh Manshahia, Advocate Gurbal Singh Mahal, Hardeep Sidhu, Nanak Singh Khurmi, Blum Liban, Mata Sundari Girls University College, Mansa, Sandeep Kaur Bhikhi, Ranbir Singh, Senior Advocate of Panj Darya Arts Club, Sukhwinder Singh Sukha, District Manager, Congress Youth Leader Buta Singh Dhadde, Dr. Chet Singh Talwandi, Akalia, expressed the hope that he will prioritize public service in this innings as before.

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਖੋਹਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ‘ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ : ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ

ਮਾਨਸਾ, 3 ਨਵੰਬਰ (ਅਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)— : ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.(ਐਮ.ਐੱਲ) ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਦਫ਼ਤਰ ਬਾਬਾ ਬੁਝਾ ਸਿੰਘ ਭਵਨ, ਵਿਖੇ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਾਮਰੇਡ ਮੁਖਤਿਆਰ ਕੁਲੈਹਿਰੀ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ।

ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਰਾਣਾ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਪਛਾਣ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਹੀ ਨਹੀਂ,

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਡੈਗੂ, ਕੈਂਸਰ, ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ, ਫਸਟ ਏਡ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ - ਸਰਲਾ ਭਟਨਾਗਰ।

ਫਸਟ ਏਡ ਸੇਫਟੀ ਸਿਹਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਟ੍ਰੇਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਕਾ ਰਾਮ ਵਰਮਾ ਵਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਤੰਦਰੁਸਤ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੰਗੀ ਧੱਧਰ ਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮਿਸ਼ਨ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀਰ ਹਕੀਕਤ ਰਾਏ ਮਾਡਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਐਨ ਸੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਕਾਊਟ ਗਾਈਡ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡੈਗੂ,

ਸਰੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਧੁਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਿਆਸੀ ਮਨਸ਼ਾ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿੱਕਾ ਸਿੰਘ ਸਮਾਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰਕ

ਅਤਮਾ ਨਾਲ ਧੋਹ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਗੈਰ-ਲੋਕਤਾੰਤ੍ਰਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਪਨਿਵੇਸ਼ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।

ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 4 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਜਿਸ ‘ਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਮਲੇਰੀਆ, ਡਾਇਰੀਆ, ਕੈਂਸਰ, ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਾਰਡੀਅਕ ਅਰੈਸਟ, ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫਸਟ ਏਡ, ਸੀ ਪੀ ਆਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਬੱਚੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਖੇ ਦਾਖਲ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ

ਪੁਲਿਸ ਆਵਾਜਾਈ ਸਿੱਖਿਆ ਸੈਲ ਦੇ ਏ ਐਸ ਆਈ ਰਾਮ ਸਰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਫ਼ਾਈ, ਸਵੱਛਤਾ, ਬਚਾਅ ਸਿਹਤ, ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਅਰੋਗਤਾ ਹਿੱਤ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਮਦਦਗਾਰ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤੇ

ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨੇਟੀਵਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਣਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਅਧਿਆਪਕ, ਲੇਖਕ, ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਪਸੰਦ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਸਫ਼ਕ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਮੀਟਿੰਗ ‘ਚ ਕਾਮਰੇਡ ਗੁਰਮੀਤ ਨੰਦਗੜ੍ਹ, ਕਾਮਰੇਡ ਬਲਵਿੰਦਰ ਘਰਾਂਗਣਾ, ਗੁਰਮੇਵਕ ਮਾਨ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੈਰਾਗੀ, ਕਾਮਰੇਡ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਭੀਖੀ, ਧਰਮਪਾਲ ਨੀਟਾ, ਜਸਪਾਲ ਖੇਖਰ, , ਤਰਸੇਮ ਖਾਲਸਾ, , ਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉੱਡਤ, ਜੀਤ ਬੋਹਾ, ਸੁਖਜੀਤ ਰਾਮਾਨੰਦੀ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦਾਅਵਾ, ‘ਪਾਕਿ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਪਰਮਾਣੂ ਦਾ ਪਰੀਖਣ’

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ

ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੀਖਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੂਸ, ਚੀਨ, ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਮਾਣੂ

ਪ੍ਰੀਖਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਲੌਤਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਟੈਸਟਿੰਗ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਰੂਸ ਟੈਸਟਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਚੀਨ ਵੀ ਟੈਸਟਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਮਾਜ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਟੈਸਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ

ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਕੋਰੀਆ ਲਗਾਤਾਰ ਟੈਸਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੀ ਟੈਸਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। “ਅਸੀਂ ਟੈਸਟ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਟੈਸਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।” ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ-ਸਮਰੱਥ ਹਥਿਆਰਾਂ

ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦਾ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੋਸੀਡਨ ਅੰਡਰਵਾਟਰ ਡਰੋਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੀਖਣ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੂਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ 150 ਵਾਰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ।”

हमारी आजादी की लड़ाई बाकी है- बाबा साहब

बाबा साहेब
कहते हैं

1935 के अधिनियमन लागू होने के बाद, भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस पार्टी ने 1937 में भारत के आधे राज्यों में सरकारें बनाईं और चतरवर्न के हिंदू लोगों ने 7 राज्यों के ब्राह्मण मुख्यमंत्री बनाए और मंत्री, विधायक और सांसद आदि भी बने। अब शासन, प्रशासन भारत चतरवर्न के लोगों के हाथों में था, फिर भी ये लोग खुद को अंग्रेजों का गुलाम मानते थे। 1947 में सत्ता परिवर्तन के बाद, अनुसूचित वर्ग के लोगों को लगभग वैसे ही समान अधिकार मिले जैसे कि ब्रिटिश शासन के दौरान चतरवर्न के हिंदुओं को थे। वर्तमान में अनुसूचित जाति के लोग मुख्यमंत्री, मंत्री, विधायक, सांसद बनते हैं, लेकिन वे अनुसूचित वर्ग के समाज के लोगों के समानता के अधिकारों को सुनिश्चित करवाने के लिए कुछ नहीं कर पा रहे।

अम्बेडकर की मजदूरों को राजनीतिक सलाह

26 अक्तूबर, 1938 को मध्यप्रांत वन्हाड के

कार्यकर्ताओं का एक प्रतिनिधिमंडल डॉ. बाबासाहेब अम्बेडकर से उनके राजगृह जाकर मिला था। उनका कहा सुनने के बाद डॉ. अम्बेडकर द्वारा उन्हें जो हितोपदेश दिया था वह आगे दिया जा रहा है। खुद लेखक कार्यकर्ताओं के उस प्रतिनिधिमंडल में शामिल थे। डॉ. अम्बेडकर ने उस वक्त जो भी कहा था वह लेखक द्वारा दर्ज कर रखा गया है। वही यहां दिया जा रहा है।

सुबह 7 बजे कार्यकर्ता डॉ. बाबासाहेब से मिले। उस वक्त डॉ. बाबासाहेब गंभीर और शांत दिखाई दे रहे थे। चेहरे पर दृढ़ता का तेज था।

कार्यकर्ताओं के साथ हुई चर्चा के बाद हमें उद्देश्य कर वह बोलने लगे। उस वक्त हमें लग रहा था कि उनके मुंह से स्वाभिमानी तेजस्वी शब्द निकल रहे हैं।

डॉ. अम्बेडकर ने कहा-

मध्यप्रांत वन्हा के कौंसिल इलेक्शन हुए अब करीब डेढ़ साल बीत चुके हैं। इतने समय में हम कुछ कर ही नहीं पाए। आपको 20 सीटें दिला दीं। उनमें से केवल 7 सीटें ही हमें मिल पाईं। 13 सीटों को जीतने के लिए हम कुछ कर नहीं पाए। जीते हुए सात लोगों में भी कभी आपसी अपनाने दिखाई नहीं दिया। उनमें कभी एका नहीं रहा। हमारी मुंबई में आप देखें तो पाएंगे कि हमारे स्वतंत्र लेबर पार्टी का ऑर्गनाइजेशन कांग्रेस से भी बेहतर है। लोगों में जागृति पैदा करना और राजनीति में संगठन बनाए रखना दो अलग बातें हैं।

चुनाव के बाद आपने कितने सदस्य बनाए? पिछली बार केस के सिलसिले में आया था तब पूछताछ की थी तब पार्टी के नए सदस्य बनने की कोई खबर नहीं मिली थी। वहां स्वतंत्र लेबर पार्टी का कोई दफ्तर नहीं है। कोई अगर मदद मांगने आए भी, किसी को अगर कोई शिकायत भी हो तो उसके समाधान का इंतजाम करने की कोई सुविधा उपलब्ध नहीं। आपके पास पैसा नहीं है। पैसों के बगैर राजनीति चले कैसे? पैसों के लिए किसी एक व्यक्ति पर निर्भर रहने से काम नहीं चलता। हमने जो सदस्य जोड़े हैं उनमें से ज्यादातर स्थायी सदस्य हैं इसलिए राजनीति चलती है। आप लोगों ने ऐसा कोई इंतजाम नहीं किया है। और जो मैं बताता हूं वह भी आप

नहीं करते। मैं केवल मुंबई की जिम्मेदारी लेता हूं। मध्यप्रांत वन्हाड से मुझे क्या लेना-देना? अगर आप लोग कुछ करना ही नहीं चाहते तो मुझे आपके प्रांत से कुछ लेना-देना नहीं रहेगा। आपके प्रांत में कुछ स्वार्थी, मीठा बोलने वाले लोग भी हैं और कुछ काम करने वाले लोग भी हैं।

इसके बावजूद यहां अब तक कुछ हुआ नहीं है। आपको यह काम करना ही होगा। भाई जयवंत को ऑर्गनाइजर नियुक्त किया है। इसलिए उन्हें सहयोग देते हुए आपको काम करना होगा। फिर आप उनका विरोध क्यों करते हैं? हममें एक दोष है- हममें एक बार अगर झगड़ा होता है तो वह पीढ़ियों तक चलता रहता है। यह ठीक नहीं, राजनीति में बोला हुआ तुरंत भूल जाना चाहिए। हरदास के बारे में मन में आदर है। हालांकि उनमें कुछ दोष भी हैं। हरदास ने टिकट नहीं दिया इसलिए पार्टील को भी उनसे बदला लेना नहीं चाहिए।

हम अल्पसंख्यक हैं मेंढकी फूल कर भी बैल जितनी बड़ी नहीं हो सकती। इसीलिए किसी का साथ लिए बगैर राजनीति हमारे नियंत्रण में नहीं आने वाली है। पुराने आंदोलन केवल हम तक ही सीमित हुआ करते थे। उस वक्त हमें अंग्रेज सरकार से पाना था। अब अंग्रेजों की सरकार बची नहीं। आज की राजनीति बहुमत से चलने वाली है। बिना बहुमत के हम राजनीति को जीत नहीं सकते। इसीलिए हमें बहुमत बढ़ाना होगा। जयवंत के बारे में इतना परहेज क्यों है? वह कोई राजा तो नहीं है। अगर कोई बेहतर काम करता है तभी उसे बेहतर माना जा सकता है। कोई अगर खिलाफ काम करे तो मैं एक पल में उसे हटा दूंगा। स्वतंत्र लेबर पार्टी का जब कोई सदस्य बनता है तो वह किसी भी दूसरी पार्टी का सदस्य नहीं बन सकता। राजनीति के अलावा आप समाज कार्य, धार्मिक कार्य कर सकते हैं। कौन अधिकार में रहे इसका फैसला करना लोगों का कर्तव्य है। सदस्यों की निगरानी के लिए कोई व्यक्ति नहीं है शायद इसीलिए ऐसा हो रहा है। मुझसे कोई गलती हो तो यहां के लोग मुझसे पूछने आ जाते हैं।

हम सत्याग्रह उनके खिलाफ करते हैं हमें प्रेम हो। बच्चा मां के खिलाफ सत्याग्रह करता है। डॉ. खरे से मैंने इकरारनामा लिखवा लिया है। महात्मा गांधी ने कहा कि- “ये लोग (अस्पृश्य) अज्ञानी हैं। उनकी कोई महत्वाकांक्षा नहीं। अस्पृश्य मिनिस्टर को लिया होता, मुझे क्यों लिया? एक मिनिस्टर लेकर आपने उनके मन में महत्वाकांक्षा पैदा की।”

आपने जब सत्याग्रह किया था तब क्या अग्निभोज उसमें शामिल हुआ था? वह अगर अपने हकों के लिए भी लड़ने के लिए तैयार नहीं है तो आपने गांधी के खिलाफ सत्याग्रह क्यों किया? जो व्यक्ति लड़ने के लिए तैयार हो उसकी खातिर लड़ना कर्तव्य बन जाता है।

जहां स्वतंत्र लेबर पार्टी का जो भी काम चलेगा वहां, उस ब्रांच में हेड ऑफिस का कंट्रोल होना जरूरी है। मैं अनुशासन को मानने वाला हूं। और मैं लगभग तानाशाह हूं।

पैसों के मामले में हमें बेहद ईमानदार रहना होगा। हर जिले से पांच-पांच सदस्यों को लाकर सभा कीजिए। सभा में अपने सातों एम.एल.ए. को बुलाइए। सब मिलकर स्वतंत्र लेबर पार्टी की स्थापना कीजिए।

मजबूत नींव पर खड़ी संस्था है कांग्रेस उनके सामने हमारी एक नहीं चलती। उनका बहुमत होने के कारण हम कुछ नहीं कर सकते। इसलिए उनमें फूट डालना हमारा कर्तव्य है। डॉ. खरे दुश्मन पार्टी का पत्थर है। मैंने उसे गिराने की कोशिश की।

पक्ष सदस्यों की रकम किसी एक व्यक्ति के पास ना

रखें। दो या पांच लोगों के नाम पर पैसा बैंक में रखना चाहिए। पार्टी के कमाकाज को देखने के लिए एक सचिव नियुक्त करें। (यह काम तो हो गया है) दफ्तर के लिए एक घर लीजिए। हर महीने जितना चंदा जमा होता है वह उसके लिए बने फॉर्म में लिख कर भेजें। आपका काम सलीके से चलने लगेगा तब जनता में सी.पी. और बेरार के लिए दो पन्ने आरक्षित कर देंगे। फिलहाल एक तात्कालिक समिति नियुक्त कीजिए। बाद में चुनाव कराएंगे। प्रचार के काम के लिए विभिन्न विभागों दो स्वतंत्र लेबर पार्टी की राजनीति के लिए अलग-अलग लोगों के सदस्यों की संख्या बढ़ा कर संगठन बनाना आवश्यक है।

सत्ता जिसके हाथ होगी उसका चुनाव बहुत एहतियात से करें, उत्तम व्यक्ति को ही चुनें। समाजकार्य क्या है, समाज का हित किस बात में है, समाज के लिए क्या

डॉ. अंबेडकर की राजनीतिक मास्टरक्लास: एक ब्रीफिंग दस्तावेज़

कार्यकारी सारांश

यह दस्तावेज़ 26 अक्टूबर, 1938 को डॉ. बी.आर. अंबेडकर द्वारा मध्य प्रांत के श्रमिक नेताओं को दिए गए एक गहन राजनीतिक प्रशिक्षण का सार प्रस्तुत करता है। इसका केंद्रीय तर्क यह है कि बाहरी राजनीतिक शक्ति प्राप्त करना तब तक असंभव है जब तक कि आंतरिक रूप से एक मजबूत, अनुशासित और आर्थिक रूप से पारदर्शी संगठन का निर्माण न कर लिया जाए। डॉ. अंबेडकर ने नेताओं की चुनावी सफलता के बावजूद राजनीतिक निष्क्रियता की कठोर आलोचना की और एक स्थायी आंदोलन के निर्माण के लिए एक स्पष्ट खाका प्रस्तुत किया।

मुख्य निष्कर्षों में शामिल हैं:

- * चुनावी जीत अपर्याप्त है: 20 में से 7 सीटें जीतना एक खोखली जीत थी क्योंकि पार्टी आंतरिक फूट और रणनीतिक दिशाहीनता के कारण अप्रभावी बनी रही।
- * सफलता के तीन स्तंभ: एक मजबूत राजनीतिक दल तीन अनिवार्य स्तंभों पर टिका होता है: संगठन (भौतिक कार्यालय, सदस्यता वृद्धि, और सार्वजनिक सेवा), वित्त (पारदर्शी और सामूहिक धन प्रबंधन), और अनुशासन (व्यक्तिगत झगड़ों से ऊपर उठना, नेतृत्व का समर्थन, और पार्टी के प्रति अटूट वफादारी)।
- * अल्पसंख्यक राजनीति की वास्तविकता: डॉ. अंबेडकर ने स्पष्ट किया कि एक अल्पसंख्यक समूह अकेले सत्ता हासिल नहीं कर सकता। उन्होंने “मेंढक फूलकर भी बैल जितना बड़ा नहीं बन सकता” के सादृश्य का उपयोग करते हुए रणनीतिक गठबंधन बनाने और बहुमत वाले विपक्ष को विभाजित करने की आवश्यकता पर जोर दिया।
- * तत्काल कार्य योजना: उन्होंने केवल आलोचना नहीं की, बल्कि एक ठोस कार्य योजना भी प्रदान की, जिसमें एक संगठनात्मक बैठक बुलाना, एक समिति नियुक्त करना, वित्तीय प्रणाली स्थापित करना, योग्यता के आधार पर नेताओं का चयन करना और रणनीतिक योजना के लिए निर्वाचन क्षेत्रों का नक्शा बनाना शामिल था।
- संक्षेप में, डॉ. अंबेडकर का सबक आज भी प्रासंगिक है: सच्ची राजनीतिक शक्ति केवल चुनाव जीतने से नहीं, बल्कि एक उद्देश्यपूर्ण, अनुशासित और अपने लोगों की सेवा के लिए समर्पित जमीनी संगठन बनाने से उत्पन्न होती है।

1. परिचय: राजनीतिक शक्ति का आधार

चीज जरूरी है इसका अहसास उस व्यक्ति को होना चाहिए। काम करने वाले अब्बल दर्जे के लोगों को चुनने के बजाय अपने रिश्तेदारों की भर्ती की जाए तो कुछ नहीं होगा। अपने व्यक्ति के साथ मतभेद हो भी तो सदस्यों का बर्ताव इस प्रकार का हो कि सार्वजनिक सभाओं में हमारी पार्टी कहीं कमजोर ना पड़े।

पार्टी के सदस्य बनाइए, मध्य प्रांत का एक नक्शा बनाकर मुझे भेज दीजिए। उस नक्शे में जिले के विभाग बता कर उसमें हमारे कितने मतदाता हैं, साधारण मतदाता कितने हैं, कहां की सीटें आरक्षित हैं, कहां चुनाव लड़ाने पड़ेंगे आदि सभी जानकारी उसमें लिख कर भेजिए ताकि आगे की व्यवस्था का इंतजाम करना आसान हो जाएगा।

.....

26 अक्टूबर, 1938 को डॉ. बी.आर. अंबेडकर ने मध्य प्रांत के श्रमिक नेताओं के एक प्रतिनिधिमंडल के लिए एक राजनीतिक कार्यशाला आयोजित की। इस सत्र का मूल सिद्धांत यह था कि किसी भी राजनीतिक आंदोलन की बाहरी सफलता उसकी आंतरिक शक्ति पर निर्भर करती है। उन्होंने स्पष्ट किया कि जब तक संगठन, वित्त और अनुशासन पर पूर्ण महारत हासिल नहीं कर ली जाती, तब तक बाहरी राजनीतिक शक्ति पर कब्जा करना एक असंभव सपना बना रहेगा। यह विश्लेषण उनके द्वारा प्रस्तुत प्रमुख पाठों और रणनीतियों का गहन अवलोकन प्रदान करता है।

2. मूल समस्या: केवल चुनावी जीत अपर्याप्त क्यों है

डॉ. अंबेडकर ने सत्र की शुरुआत प्रतिनिधिमंडल के प्रदर्शन की एक सीधी और कठोर आलोचना के साथ की। उन्होंने इस तथ्य पर प्रकाश डाला कि प्रांतीय चुनावों में 20 में से 7 सीटें जीतने के बावजूद, पार्टी राजनीतिक रूप से निष्क्रिय और अप्रभावी थी। उनकी आलोचना दो मुख्य बिंदुओं पर केंद्रित थी:

- * चुनावी ठहराव: उन्होंने इस बात पर जोर दिया कि पार्टी न केवल शेष 13 सीटें जीतने में विफल रही, बल्कि चुनाव के बाद के डेढ़ साल में कोई ठोस प्रगति करने में भी असमर्थ रही। समस्या केवल जीती गई सीटों की संख्या नहीं थी, बल्कि निरंतर विकास और प्रभाव की पूर्ण कमी थी।
- * एकता का अभाव: उन्होंने इस गंभीर मुद्दे को उजागर किया कि जो सात सदस्य चुने गए थे, वे भी एकजुट नहीं थे। उनके बीच आपसी समझ और समन्वय की कमी ने उनकी सामूहिक सौदेबाजी की शक्ति को गंभीर रूप से कमजोर कर दिया था। उन्होंने इस विफलता की तुलना मुंबई में अपनी स्वतंत्र लेबर पार्टी (Independent Labour Party) की सफलता से की, जिसे उन्होंने “कांग्रेस से भी बेहतर” संगठन बताया, और इसे एक मानक के रूप में प्रस्तुत किया।

3. एक मजबूत राजनीतिक दल के तीन स्तंभ

चुनावी ठहराव और आंतरिक फूट के इन दोहरे रोगों का निदान करने के बाद, डॉ. अंबेडकर ने एक सफल और स्थायी राजनीतिक संगठन के निर्माण के लिए तीन आवश्यक स्तंभों

का एक शक्तिशाली उपाय निर्धारित किया।

3.1 स्तंभ 1: संगठन और बुनियादी ढांचा

डॉ. अंबेडकर ने केवल लोगों में जागरूकता पैदा करने और एक वास्तविक, क्रियाशील राजनीतिक संगठन को बनाए रखने के बीच एक महत्वपूर्ण अंतर बताया। उन्होंने बताया कि प्रतिनिधिमंडल संगठनात्मक मोर्चे पर पूरी तरह से विफल रहा था, जिससे उनकी निराशा स्पष्ट थी। उन्होंने चेतावनी दी: “और तुम लोग वह भी नहीं करते जो मैं तुम्हें बताता हूँ... यदि तुम लोग कुछ नहीं करना चाहते, तो मेरा तुम्हारे प्रांत से कोई लेना-देना नहीं होगा।”

संगठनात्मक कमजोरियों में शामिल थे:

- * सदस्यता: चुनाव के बाद पार्टी के विस्तार के लिए कोई प्रयास नहीं किया गया था; कोई नया सदस्य नहीं बनाया गया।
- * भौतिक उपस्थिति: पार्टी का कोई केंद्रीय कार्यालय नहीं था, जिससे समन्वय और जनता के लिए पहुंच असंभव हो गई थी।
- * सार्वजनिक सेवा: लोगों की शिकायतों को सुनने या सहायता प्रदान करने के लिए कोई औपचारिक व्यवस्था नहीं थी, जो एक राजनीतिक दल का मुख्य कर्तव्य है।

3.2 स्तंभ 2: वित्तीय ईमानदारी और अनुशासन

डॉ. अंबेडकर इस सार्वभौमिक राजनीतिक सत्य को समझते थे कि वित्तीय अराजकता आंतरिक भ्रष्टाचार और सार्वजनिक अविश्वास की ओर ले जाती है। उन्होंने स्पष्ट रूप से पूछा, “पैसे के बिना राजनीति कैसे चलाएं?” उन्होंने चेतावनी दी कि वित्तीय कुप्रबंधन पार्टी को नष्ट कर देगा और संस्थागत अखंडता के निर्माण के लिए सख्त नियम निर्धारित किए।

निर्देश (Instruction) कारण (Reason)

धन के लिए एक व्यक्ति पर निर्भर न रहें।यह सुनिश्चित करने के लिए कि पार्टी किसी एक दाता द्वारा नियंत्रित न हो और कई

स्थायी सदस्यों से एक स्थिर वित्त पोषण आधार हो।

पार्टी का पैसा बैंक में 2-5 लोगों के नाम पर रखें। कि सी एक व्यक्ति को पार्टी के धन को नियंत्रित करने या उसका दुरुपयोग करने से रोकने के लिए।

दान का मासिक रिकॉर्ड भेजें। सभी वित्तीय मामलों में पारदर्शिता और जवाबदेही सुनिश्चित करने के लिए।

3.3 स्तंभ 3: अटूट अनुशासन

डॉ. अंबेडकर के लिए, कठोर पार्टी अनुशासन केवल नियमों का पालन करने से कहीं बढ़कर था; यह गुटबाजी को रोकने के लिए आवश्यक राजनीतिक सीमेंट था।

- व्यक्तिगत झगड़ों को भूलना: उन्होंने सलाह दी कि राजनीतिक तर्कों को तुरंत भूल जाना चाहिए, जैसा कि पाटिल और हरदास के बीच के मुद्दे में था। व्यक्तिगत शिकायतों को पार्टी के हितों पर हावी नहीं होना चाहिए।
- नेतृत्व का समर्थन: उन्होंने नियुक्त आयोजक (भाई जयवंत) का विरोध करने के बजाय उनका समर्थन करने के महत्व पर जोर दिया, क्योंकि आंतरिक कलह आंदोलन को कमजोर करती है।
- पार्टी के प्रति वफादारी: उनका नियम स्पष्ट था: स्वतंत्र लेबर पार्टी का सदस्य किसी अन्य राजनीतिक दल का सदस्य नहीं हो सकता। हालांकि, उन्होंने स्पष्ट किया: “राजनीति के अलावा, वे सामाजिक और धार्मिक कार्य कर सकते हैं।”
- केंद्रीय नियंत्रण: उनका दृढ़ विश्वास था कि मुख्य कार्यालय का सभी शाखाओं पर पूर्ण नियंत्रण होना चाहिए। उन्होंने खुद को इस मामले में एक “अनुशासन का अनुयायी” और लगभग एक “तानाशाह” के रूप में वर्णित किया, जो एक

मजबूत, केंद्रीकृत संरचना के महत्व को दर्शाता है।

4. अल्पसंख्यक राजनीति की कठोर वास्तविकता

डॉ. अंबेडकर ने प्रतिनिधिमंडल को उनकी राजनीतिक स्थिति का एक व्यावहारिक और स्पष्ट मूल्यांकन प्रदान किया। किसी भी भ्रम को दूर करने के लिए, उन्होंने एक अविस्मरणीय

ग्रामीण सादृश्य का उपयोग किया:

“मेंढक फूलकर भी बैल जितना बड़ा नहीं बन सकता।”

इसका सीधा सा मतलब था कि एक अल्पसंख्यक समूह के रूप में, वे अकेले राजनीतिक शक्ति हासिल नहीं कर सकते। उन्होंने उस समय के राजनीतिक प्रतिष्ठान के गहरे संरक्षणवादी रवैये को उजागर करने के लिए महात्मा गांधी द्वारा कथित तौर पर की गई एक टिप्पणी का भी हवाला दिया:

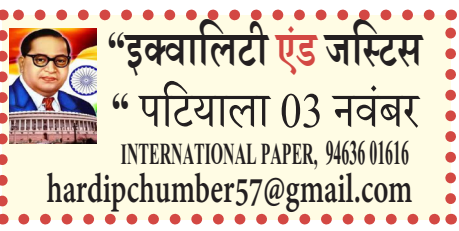
“ये लोग (अछूत) अज्ञानी हैं। उनमें कोई महत्वाकांक्षा नहीं है। एक को मंत्री बनाकर, तुमने उसके मन में लालसा/महत्वाकांक्षा पैदा कर दी है।”

इस पृष्ठभूमि में, उन्होंने निम्नलिखित रणनीतिक सलाह दी:

- * बहुमत की आवश्यकता: आधुनिक राजनीति बहुमत के शासन पर चलती है, इसलिए जीवित रहने और सफल होने के लिए उन्हें सहयोगी खोजने होंगे।
- * रणनीतिक गठबंधन: सफलता दूसरों से समर्थन प्राप्त करने पर निर्भर थी; अलगाव कोई विकल्प नहीं था।
- * विपक्ष को विभाजित करना: उन्होंने कांग्रेस जैसी बहुसंख्यक पार्टी के भीतर विभाजन पैदा करने की एक व्यावहारिक रणनीति का सुझाव दिया, जैसे कि डॉ. खरे जैसे

शिमला में हैवानियत: 8 साल के दलित छात्र को पीटा, पैट में बिच्छू डाला; हेडमास्टर समेत 3 शिक्षकों पर केस दर्ज

शिमला के रोहड़ू में हैवानियत की हदें पार। 8 साल के दलित छात्र को एक साल तक पीटा, कान का पर्दा फटा, पैट में बिच्छू डाला। परिवार को मिली जान से मारने की धमकी।

शिमला: हिमाचल प्रदेश के शिमला जिले से मानवता को शर्मसार करने वाली एक घटना सामने आई है। यहाँ एक सरकारी स्कूल के हेडमास्टर समेत तीन शिक्षकों पर एक 8 वर्षीय दलित छात्र के साथ क्रूरता की हदें पार करने का आरोप लगा है। पुलिस ने रविवार को जानकारी दी कि इन शिक्षकों पर न केवल बच्चे को बेरहमी से पीटने, बल्कि उसकी पैट में बिच्छू डालने का भी आरोप है, जिसके बाद उनके खिलाफ मामला दर्ज कर लिया गया है। क्या है पूरा मामला? पीड़ित छात्र के पिता द्वारा दर्ज कराई गई शिकायत के अनुसार, यह दिल दहला देने वाला मामला शिमला जिले

के रोहड़ू उप-मंडल स्थित खड्डापानी इलाके के सरकारी प्राइमरी स्कूल का है। पिता ने आरोप लगाया है कि स्कूल के हेडमास्टर देवेंद्र, शिक्षक बाबू राम और शिक्षिका कृतिका ठाकुर पिछले लगभग एक साल से उनके बेटे के साथ लगातार मारपीट कर रहे थे। पीड़ित बच्चा इसी स्कूल में पहली कक्षा का छात्र है। रोंगटे खड़े कर देने वाले आरोप

लगातार पिटाई के कारण बच्चे के कान से खून बहने लगा और उसके कान का पर्दा (eardrum) भी फट गया। आरोप है कि इन शिक्षकों की क्रूरता यहीं नहीं रुकी। उन्होंने बच्चे को स्कूल के शौचालय में ले जाकर उसकी पैट के अंदर एक बिच्छू डाल दिया। जान से मारने की धमकी पीड़ित बच्चे के पिता का आरोप है कि शिक्षक उनके बेटे को लगातार डराते-धमकाते थे। बच्चे से कहा गया था कि अगर उसने घर पर इस बारे में शिकायत की,

तो वे उसे ही गिरफ्तार करवा देंगे।

बात तब और बिगड़ गई जब 30 अक्टूबर को हेडमास्टर ने कथित तौर पर बच्चे को स्कूल से निकालने (expel) की धमकी दी। जब परिवार ने इसका विरोध किया, तो उन्हें धमकाते हुए कहा गया कि अगर यह मामला सार्वजनिक हुआ तो उन्हें “गंभीर परिणाम” भुगतने होंगे और “हम तुम्हें जला देंगे।”

इतना ही नहीं, पिता को पुलिस में शिकायत करने या सोशल मीडिया पर घटना के बारे में लिखने पर “जान से हाथ धोने” की धमकी भी दी गई।

पुलिस ने इन धाराओं में दर्ज किया केस पिता की तहरीर के आधार पर, पुलिस ने तीनों आरोपी शिक्षकों के खिलाफ

गंभीर धाराओं में FIR दर्ज की है। इन पर भारतीय न्याय संहिता (BNS) की धारा 127(2) (गलत तरीके से बंधक बनाना), 115(2) (जानबूझकर चोट पहुँचाना), 351(2) (आपराधिक धमकी) और 3(5) (समान इरादे से आपराधिक कृत्य) के तहत कार्रवाई की गई है। इसके अतिरिक्त, बच्चों के साथ क्रूरता के लिए किशोर न्याय (Juvenile Justice) अधिनियम और अनुसूचित जाति/अनुसूचित जनजाति (अत्याचार निवारण) अधिनियम [SC/ST (Prevention of Atrocities) Act] की संबंधित धाराओं के तहत भी

आरोप लगाए गए हैं। SC/ST एक्ट की धाराओं में दलित समुदाय के सदस्य के खिलाफ अपराध और मान-मर्यादा को ठेस पहुँचाने वाले कृत्य शामिल हैं। पुलिस अधिकारियों ने बताया कि इस मामले की जाँच किसी राजपत्रित अधिकारी (gazetted officer) से कराई जानी है या नहीं, इस पर निर्देश प्राप्त करने के लिए वरिष्ठ अधिकारियों को सूचना भेजी जा रही है। जातिगत भेदभाव और ‘प्रॉक्सी’ टीचर का भी आरोप शिकायत में एक और चौंकाने वाला खुलासा किया

असंतुष्टों का लाभ उठाकर विपक्ष को कमजोर करना।

5. एक्शन प्लान: सफलता का एक स्पष्ट खाका

केवल समस्याओं की पहचान करने के बजाय, डॉ. अंबेडकर ने पार्टी को पुनर्जीवित करने के लिए एक स्पष्ट, चरण-दर-चरण कार्य योजना प्रदान की:

- एक संगठनात्मक बैठक बुलाओ: प्रत्येक जिले से पांच सदस्यों और सात विधायकों को एक साथ लाकर औपचारिक रूप से स्वतंत्र लेबर पार्टी की स्थापना करें।
- एक समिति नियुक्त करो: काम शुरू करने के लिए तत्काल एक समिति बनाएं, जिसके बाद उचित चुनाव कराए जाएं।
- पैसे का प्रबंधन करो: एक सचिव नियुक्त करें, एक कार्यालय किराए पर लें, और दान के प्रबंधन के लिए एक पारदर्शी प्रणाली स्थापित करें।
- सावधानी से नेताओं का चयन करो: केवल सर्वश्रेष्ठ, सबसे सक्षम लोगों को चुनें जो सामाजिक कार्य को समझते हैं, न कि भाई-भतीजावाद के आधार पर रिश्तेदारों को।
- अपने क्षेत्र का नक्शा बनाओ: मध्य प्रांत का एक विस्तृत नक्शा बनाएं जिसमें मतदाता वितरण, आरक्षित सीटें और लक्षित क्षेत्र दर्शाए गए हों, और इसे रणनीतिक योजना के लिए उन्हें भेजें।

6. निष्कर्ष: स्थायी ज्ञान

डॉ. अंबेडकर की सलाह सिर्फ एक फटकार नहीं थी, बल्कि राजनीतिक अस्तित्व और सफलता के लिए एक अनिवार्य मार्गदर्शिका थी। अनुशासित संगठन, वित्तीय ईमानदारी, आंतरिक एकता और स्मार्ट रणनीति के माध्यम से जमीनी स्तर से एक आंदोलन बनाने पर उनका जोर आज भी राजनीति या सामुदायिक नेतृत्व के किसी भी छात्र के लिए एक शक्तिशाली सबक है। यह एक स्थायी अनुस्मारक है कि सच्ची राजनीतिक शक्ति एक मजबूत, अनुशासित और उद्देश्यपूर्ण संगठन बनाने से आती है जो अपने लोगों की सेवा करने के लिए बनाया गया हो।

किया है। आरोप है कि आरोपी शिक्षिका कृतिका ठाकुर की जगह उसका पति नीतीश ठाकुर पिछले एक साल से अवैध रूप से (illegally) स्कूल में बच्चों को पढ़ा रहा था। पिता ने स्कूल में जाति-आधारित भेदभाव का भी गंभीर आरोप लगाया। उन्होंने कहा कि भोजन (meals) के दौरान, नेपाली और दलित समुदाय के छात्रों को राजपूत छात्रों से अलग बिठाया जाता था। रोहड़ू में पहले भी हो चुकी हैं ऐसी घटनाएं यह ध्यान देने योग्य है कि रोहड़ू इलाके में छात्रों के साथ क्रूरता या जातीय

भेदभाव का यह कोई पहला मामला नहीं है। पिछले सप्ताह ही, रोहड़ू के गवाना इलाके में एक सरकारी प्राइमरी स्कूल के शिक्षक को एक छात्र की कांटेदार झाड़ी से पिटाई करने के आरोप में निलंबित (suspend) किया गया था। इससे पहले, रोहड़ू के ही लिमड़ा गांव में एक 12 वर्षीय दलित लड़के द्वारा कथित तौर पर आत्महत्या करने का मामला सामने आया था। उस मामले में आरोप था कि ऊंची जाति की कुछ महिलाओं ने उसे अपने घर में घुसने पर एक गौशाला में बंद कर दिया था।

ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਧਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਭ ਲਈ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦੀਆਂ ਐਕੜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ” ਪਟਿਆਲਾ -ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮੁੱਚੇ ਮੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ, ਸਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਰਾਹ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਢਲੇ ਪੰਨੇ ‘ਪੰਚਸ਼ੀਲ’ ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ‘**ਮਨ ਦੀ ਸਮਾਧੀ**’ ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

- ਆਹਿੰਸਾ**- ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਹਰ ਇਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ
- ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਦੁਸਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ
- ਵਿਵਚਾਰ ਨਾਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨਾਂ ਕਰਨਾ
- ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ**- ਆਪਣੇ ਆਚਾਰ,ਵਿਚਾਰ, ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ
- ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ**- ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਮਨ ਦਾ ਦਸ਼ਾ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ, ਮਨ ਸੁੱਧ ਰਖਣਾ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਮਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ

